

DIARI DE BUJA

DEL DIUMÉNJA 18 ABRIL DE 1813.

Surt es sól resplandént y gloriòs, per fèr veurer qui son els qui deyan *embustéro*, â aquèll que enomenávan *infâme* cts entrepassáts de la Auròra.

Comuniò generál y oraciò per los qui no hàn florít para Pásqua florída, porque son àbres secs y traydòrs granáts.

Vuy se desfán; y no se fán panádas, porque és diuménja y festa de gordár.

CÁRTA. Làmon Péra. Dia 9 del passát vàtx preguntár â un aurorista ¿que li aperexía del quoremér de la Çeu? digué, éra de desitjár que tots los predicadòrs lo imitássen, porque â més de tenír molta finura, sabía es módo de increpár los vicis, sens oféndrer es pecadòrs. Aí vàtx repetír sa matéxa pregunta, y el virtuòs aurorista hem respongué tot acalorát: *es un preocupát fanátic*. Es el càs que diuménja, el bón predicadòr parlá de Russò y de papérs, y axó já se veu, no pót fèr bóna boca â n' aquésts amigos. Però vína aquí, germá Pánsa, li vàtx dir jó, ¿tu que no vóls que sa justícia pás per cà téua? Volèu increpár es vicis d' àltri; y volèu que vos perdònen es vóstrós? ¿que no heu dit d' es Xéfe polític, junta de censura, tànts de predicadòrs de fóra y de ciutát &c? Punt en boca, si no volèu que mos séntan es sords. Bastánt vos sou dàts â conexer. Sou cóm es *duénde ô diábble boyèt de Càdiz* qui per éll vól llibertát, y per àltri esclavitut. Ell som iguáls. Si xerráu, també xerrarèm; y cuydádo que si hem provocáu, diré cósas qui no están â n' es pronóstic, porque tu já sàbs que jó sé sas vóstras magarrúfas, y sé ahòn teníu s' original d' es jóc d' es *conions amagáts*, y axí alèrta que jó publicaré es módo cóm s' és introduít es Russò, y quin sàstre l' hà vestít â la espanyóla, y també sas máñas de que vos valèu per engañár, y acompañár sas atlótas â costúra.

Perque heu de sabrer, làmon Péra, que semblánts buróts díuan â sas dónas que *avó de honestidát y fidelidát conjugál es una preocupaciò ô â lo mes un egoísme refínát*, y per més señál, volatetja entre nóltros un ausellót qui té es cóll bláu y plomas blánkas y es vèntre lluént, qui ab estos engáñs há causát sa ruina d' una càsa, y no dig més. Ell já me entén. Que se esmén y no vénga ab sos séus artícles comunicàts â dármos entenént que la máre de Déu hà nòm Juána. A Dios. Altre pic seré més llárg. L. A. S.

Portaletária. Nóva ciència, més véya que es pastár. Se diu *nóva*, perque â Mallórca no se éra estampáda mày. Solamént la posehían sas dónas de *portalet*. De aquésta paraúla gréga du sa etimolagía la sobredíta ciència, qui se diu ab àltres térmes: *àrt de dir desvergoñas â qualsevól hómo de bé; ô no de bé, si pegánt â n' aquést, se fér â n' aquéll*. Cóm es àra, l' Auròra xèrra del qui éra *Páre*, y àra es *Mussu Santandér*. Já sáb que cóm éra páre, fónç bó: es dolént, d' en sá que es *mussu*. No xèrra perque li vulla màl, puis diuan que éll es onclo d' un páre de s' esvórt francès qui nasqué â Mallórca l' àñ passát. Pero per fér creurer que es fráres son dolénts, trèu aquést qui es dolént d' en sá que no vól essèr fráre. Cóm já hà xerrát cuànta sas autoridáts, xèrra dels seus. No se ofendrà de que nóltros diguèm també cólca cosèta, en no ser que se recórd de que *sa sánc vól dir y no vól oír*. Básta de *vêrbi grátia*.

Hé dit que sa *Portaletária* es més véya que es pastár, perque la antiga serpént já la enseñá â Eva, y encàra Eva no havia pastát mày. Ninguna cósa fá tàn desenfreit â un, cóm sa séua màla conciència diu S. Crisóstomo. *Nihil ita fácit impudèntem, quám mála conscièntia*. Es sànts ténen y móstran es fonamént ab que pàrlan. ¿Perque son tàn desvergoñidas sas dónas de póc més ô ménos? y ¿perque tàn prést y facilmént se empagayèxan sas fadrínas, y sa càra los torna de mil colòrs? Es que aquéstas ténen modèstia y aquéllas son pecadòras. *¿Quáre meretrices sunt impudèntes? quáre virgines verecundæ? Nónne illæ ex peccáto? nónne hæ ex modèstia?* En vânt idó.

CONTÍNUAN ES TÉXTOS Y GLÓSAS DE PICÁT.

TÉXTO. *Fráres libelistas.*

GLÓSA. Nêgo. Cáp predicador péga cuànta es libelístas que deis: sinò cuànta es libelístas qui heu diuan. Máy se hà vist més concurs, més cristiandát, ni més devociò que en aquèsta quorèma.

TÉXTO. Misserábables qui afavorèxan â n' es servíls.

GLÓSA. Grácias â Déu. El réy de còpas, ô de sas botéllas mos volía fêr felices. No hem acceptát tal ditxa. Réy me vólen fêr y no heu vull esser.

TÉXTO. Es frâres detéstan sa Constituciò, perque veuan que en es séus preciòsos articles está contingút es decret de que los hàn de llevár para sèmpre.

GLÓSA. Blànca Señor. Juráren y sabían que jurávan, y saben més llógica que vóltros per trêurer consecuências. Vóltros infamáu sa Constituciò. Qui hà de castigár, que castíg. Básta que jó diga lo que trób.

TÉXTO. Plens de rancòr y de ódi, concebút en cel-las que fabricá sa caridát.

GLÓSA. ¿Que sabèu vóltros de caridát? primér es sa fe. Iniquos ódio hábui, & legem tuam dllêxi. Maledicti qui declinant. Es frâres no fán clubs, y allá es, ahòn se concèb ódi y rencòr. Ay? se caridát fá sas cel-las? Idó las fán per amor de Déu es picapadrérs? Sa justícia deu ajudar una manèta, quànt es frâres fán óbra. Sas séuas óbras no cóstan tant, cóm sas de réy. Sa vóstra caridát hà fabricát càp cel-la? ô no més sou lliberáls cóm s' Iscarióte qui no demanáva prèu y se contentá de no res, per vendre a Cristo? Es servíls son mès estrèts; però fán cel-las.

TÉXTO. Los manténen per manducántes. Deuan es refetò y sa pietánsa â sa piedát d' es faêls.

GLÓSA. No â sa vóstra ¿que no sou faêls? ô es lliberáls no heu son? Napoleòn no vol frâres, vóltros tampóc. ¿Feis lo que vol Déu y el póbble; ô lo que ell y Voltér hàn intentát? ¿sabèu que de vegádas estíran sa córda â sa campana abáns de tocàr es refetò! Lo que donávan â dos de vóltros no hà molts àns, hauria bastát per mentenir tres dotzènas de frâres. Y ¿que heu fêt vóltros? Ab que heu goñát lo que manjáu? Nóltros manducántes? de bó? he? Vóltros devèu ser jejunántes? Dexáuhò enár. Ell já hem passát sa quorèma. Já dejunarèu es disápte de Sant Juán,

qui es móros y tot dejunan, cóm deya la señoira àvia. Manducántes? en tota sa quorèma de S. Nicoláu aquèll no hà goñát, sino una llimosna per es convènt, qui no arriba â la mitát de lo que un matí goñáva aquèll àltre â Menòrca. Y no crec que se axicás â las quàtre de la matináda. Sabèu, que deim sas missas de baráto! ¿Manducántes, vál més, que essèr mál-educántes, cóm pretenguèreu y no heu lográreu.

TÉXTO. Setmanári fraylésco.

GLÓSA. Vos recórde es cuènto d' es conions amagáts? Al punt que el P. Setmanári dugué llum, já no hey hagué Tóni Canóva. Ell no feya llum. Per axó rabiáu. Ara veix perque deis fraylésco. Ningun llop hà encomanát â n' es pastór, que dugués cá.

S' àltre mitx càs que segòns contá es Doctòr Aulèt, éra càusa de que no plogués, quànt feyan rogativa per àygo. Suposám que se rebòua perdoná, absolgué y doná póca penitència â n' es lleò. No li succehí â s' àsa axí. Heu diuan duas décimas.

S' àsa dugué per pecát	⊗	Axó es un càs reservát,
una cèrta bocináda	⊗	sábs quin delícte hàn comès?
que en cèrt dia fonc pegáda	⊗	creu q no héy hà càp francès
quànt passáva p' es sembrát:	⊗	qui comèta tál maldát.
Li demaná, si éra blát;	⊗	A n' es blát te ets atornát,
y s' àsa digué que sí:	⊗	burro, pólissa, dolént,
élla ¡masquina de mi!	⊗	pága, pága en continènt,
al punt se posá â reñár,	⊗	puis robá sa grán marmóta,
¿quin Déu hà de perdonár	⊗	lo qui es materia remóta
lo que hem conféssas â mi?	⊗	del ... antissim ... agramènt.

Càs que contá un señoir no hà quinse dias.

Converssáva un marquès ab un traginér de cà séua. Li encarregáva cósas y més cósas y tàntas cósas, que confús es pagès, â lo ultim digué. Señoir uns còntas fá s' àsa; s' àltre es traginèr. Jó som es traginér. No volía essèr s' àsa. Bén fét. Ni jó tampóc.

Se admiten subscriptores á este periodico, en la librería de Carbonell y en dicha imprenta, á 3 rrs. von. cada mes, empezando hoy 18 del corriente, portados en sus casas.

EN LA IMPRENTA DE SEBASTIÁ GARCÍA,